

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра політології і державного управління**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету суспільних наук
/ Остапець Ю. О./
« 28 » червня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АНАЛІЗ ПОЛІТИКИ ТА ПРИЙНЯТТЯ ПОЛІТИЧНИХ РІШЕНЬ

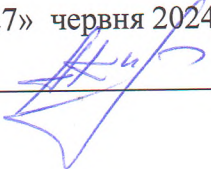
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	052 Політологія
Освітня програма	Політологія
Статус дисципліни	Вибіркова
Мова навчання	Українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Аналіз політики та прийняття політичних рішень» для здобувачів вищої освіти галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 052 Політологія освітньої програми «Політологія».

Розробник: Кічера Н.М., кандидат політичних наук, доцент кафедри політології і державного управління.

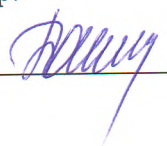
Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри
політології і державного управління

протокол № 10 від «27» червня 2024 р.

Завідувач кафедри Ключкович А.Ю.

Схвалено науково-методичною комісією **факультету суспільних наук**

протокол № 8 від «27» червня 2024 р.

Голова науково-методичної комісії Попадич О.О.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	4-ий	5-ий
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 10 самостійної роботи студента – 110	8-ий	10-ий
	Лекції:	
	-	10
	Практичні (семінарські):	
	-	-
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	-	110

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Аналіз політики та прийняття політичних рішень» є ознайомлення студентів з основами знань про процеси аналізу, політичну аналітику, прогнозування й політичні консультації, засвоєння базових категорій аналізу політики, особливостей та специфіки прийняття рішень, в тому числі управлінських та зовнішньополітичних.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

- 1) загальних компетентностей:
 - знання предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК-1);
 - здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності) (ЗК-4);
 - здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології (ЗК-5);
- 2) спеціальних компетентностей:
 - здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах (СК-3);
 - здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності (СК-4);
 - здатність застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності (СК-7);
 - здатність до виконання політико-проектувальних, організаційних і консультаційних функцій з метою забезпечення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, політичних суб’єктів і громадських організацій різного рівня (СК-12)

Крім того, вивчення вказаної вибіркової навчальної дисципліни дозволить здобувачу вищої освіти у подальшому орієнтуватися в особливостях процесів аналізу політики, відповідної методики та інструментарію, прийняття політичних рішень, в тому числі зовнішньополітичних, ролі стейкхолдерів, зокрема громадянського суспільства, у даних процесах тощо.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Аналіз політики та прийняття політичних рішень» є опанування таких навчальних дисциплін (ОК) освітньої програми (ОП):

- ОК 09 Вступ до спеціальності
- ОК 05 Історія зарубіжних політичних вчень
- ОК 11 Загальна теорія політики
- ОК 17 Політичні системи сучасності
- ОК 31 Методологія політичних досліджень

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Політологія», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності	ПРН-3
Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності	ПРН-5

Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітичнодослідницький апарат сучасної політичної науки	ПРН-8
Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах	ПРН-10
Застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності	ПРН-14
Конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу	ПРН-15

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Аналіз політики та прийняття політичних рішень**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Вміти застосовувати набуті знання для критичного аналізу політичних інститутів, явищ і процесів, відповідного вироблення рекомендацій, прийняття політичних рішень	ПРН-3
Застосовувати відповідні інформаційні та комунікаційні технології для збору, обробки та аналізу інформації та емпіричних даних для здійснення якісного політичного аналізу, розробки прогнозів та рекомендацій, прийняття рішень	ПРН-5
Володіти та фахово застосовувати основні поняття та категорії політичної аналітики, методи збору інформації, зберігання інформаційного масиву, аналітичного вивчення, інтерпретації та оцінки даних, володіти статистичними методами, методами аналізу документів тощо для використання у процесах прийняття рішень	ПРН-8
Аналізувати проблеми у сфері політики; здійснювати модельний аналіз політики та визначати роль інформаційних технологій в процесі здійснення аналізу політики; застосовувати практичні механізми здійснення аналізу політики, включаючи розробку й аналіз державної політики, вибір знарядь політики; соціально-економічне та політичне оцінювання державної політики і напрямки поглиблення демократичних чинників аналізу та впровадження державної політики	ПРН-10
Вміти поєднувати можливості політичного аналізу, прогнозування, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у сфері професійної діяльності політичного аналітика	ПРН-14
Готувати аналітичні документи, рекомендації, формулювати, обирати, приймати, оцінювати ефективність та доречність того чи іншого рішення у різних сферах не лише реалізації політики, але і здійснення наукових досліджень у сфері політичного аналізу.	ПРН-15

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- залік;
- письмове тестування;
- аналітичне есе;
- презентації результатів виконаної індивідуальної роботи студента.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: виступи на семінарських заняттях, написання аналітичних робіт, письмове тестування.
Форма модульного контролю: письмова контрольна робота.
Форма підсумкового семестрового контролю: усний залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	50	100
10	10	10	10	10		

T1, T2 ... – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T6	T7	T8	T9	T10	50	100
10	10	10	10	10		

T1, T2 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	4	40	3	30
Письмове тестування при тематичному оцінюванні			1	10
Презентація			1	10
Есе	1	10		
Модульна контрольна робота		50		50
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота складається з трьох видів завдань, різних рівнів складності.
Перший рівень – це завдання тестового характеру, покликані оцінити загальний рівень засвоєння знань студентами з дисципліни відповідно до тематичного блоку, який був розкритий на лекційних заняттях і обговорювався на семінарських заняттях. Перший рівень завдань модульної контрольної роботи максимально може бути оцінений у 10 балів.
Друге завдання понятійно-категоріального характеру, має на меті оцінити розуміння загальнотеоретичних основ з проблематики політичної аналітики та процесу прийняття рішень, зокрема релевантних понять та категорій. Другий рівень завдань модульної контрольної роботи максимально може бути оцінений у 10 балів.
Третій рівень завдань модульної контрольної роботи складається з трьох запитань описово-аналітичного характеру, які покликані оцінити розуміння студентами процесів аналізу політики, у тому числі державної, у різних сферах суспільного життя, розробки, прийняття, оцінки рішень, а також інструментів, механізмів, моделей, стейкхолдерів даних процесів.

Залежно від послідовності викладу, обґрунтованості та орієнтуванні у тематичному матеріалі кожне запитання може бути оцінене у 30 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Відповідно до *«Положення про порядок та методiku проведення семестрових (курсoвих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті»* (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання студентів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує студент, який:

- всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи;

оцінку «добре» (82-89 балів, В) – заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування
- проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує студент, який:

- в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;
- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;
- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;
- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення;

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер;

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань;

оцінка «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється студенту заочної форми навчання, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;
- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;
- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

Таблиця відповідності оцінок за різними шкалами

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		диференційована	недиференційована
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	незараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

Тема 1. Етапи становлення аналізу політики як політико-управлінської дисципліни та професійної діяльності. Аналіз політики та політична аналітика

Генезис аналізу політики і його розвиток в середні віки і в період промислової революції. Анкетування. Статистика. Джон Сінклер «Статистичний звіт про розвиток Шотландії» (1791—1799 рр.). Фредерік Ле Плей «Європейські робочі» (1855 р.). Ернст Енгел, закон «соціальної економіки». Генрі Мейх'ю «Робочий клас і біднота Лондона». Чарльз Буту «Життя і робота жителів Лондона» і перегляд урядової політики щодо пенсіонерів. Лоуренс Ловел та його оцінка об'єктивної реальності суспільного життя.

Професіоналізація та інституціоналізація аналізу політики у XX столітті. Теодор Адорно. Гарольд Лассуел. Чарльз Лінбл. «Мозкові центри».

Основні категорії аналізу політики. Political science. Public policy analysis. Politics. Policy. Polity. Взаємозв'язок politics і policy. Суспільна політика. Державна політика. Аналіз. Policy study. Policy analysis.

Дисциплінарні рамки науки про політику. Середовище формування політики: соціальне середовище, фізичне середовище, демографічне середовище, економічне середовище, політичне середовище. Стейкхолдери. Способи використання терміну «аналіз політики».

Аналіз політики та політична аналітика. Предмет політичної аналітики, компоненти аналітики (функціональний, галузевий особистий). Визначення політичної аналітики та політичних консультацій. Зв'язок політичної аналітики з іншими дисциплінами – історією, політологією, соціальною психологією, етнічною психологією, економікою, географією. Циклічність процесу аналізу. Аналіз. Прогноз. Рекомендації та консультації.

Суб'єкти та об'єкти політичної аналітики. Функції політичної аналітики. Принципи політичної аналітики. Вимоги та особливості роботи політичних аналітиків та політичних експертів.

Тема 2. Політична інформація та її джерела. Критерії оцінки інформації

Класифікація політичної інформації. Первинна інформація. Вивідна інформація. Відкрита інформація. Таємна інформація. «Сіра література». Матеріали конференцій. Довідники. Корпоративні документи. Дисертації. Урядові звіти. Академічні матеріали. Звіти. Проекти документів. Протоколи. Стандарти. Інші види інформації. «Біла» література (книги та журнали, що мають ISSN або ISBN). «Ефемерна» інформація.

Види аналітичної літератури. Джерела аналітичної інформації. Телебачення. Газети. Журнали тощо. Радіо. Інтернет. Вербальні та невербальні канали. Чутки. Виявлення дезінформації. Мета дезінформаційної діяльності.

Формування мети моніторингу та визначення джерел інформації. Класифікація джерел інформації за критеріями. Критерій відкритості. Критерій доступності та професійності. Критерій об'єктивності. Критерій часу. Критерій географічного простору.

Поняття, види, та режими моніторингу інформації. Моніторинг партій через джерела інформації та первинну обробку цих відомостей. Режими моніторингу: фокусний, пакетний. Види моніторингу: контроль проблематики; тотальний контроль. Формування вибірки інформації. Репрезентативна та нерепрезентативна вибірки.

Своєчасність надходження інформації. Повнота відображення в інформації ознак, що притаманні об'єкту, факту, події, що досліджується. Достовірність відповідності інформації факту, явищу, події, що мали місце в реальній дійсності.

Критерії оцінки інформації по відношенню до джерела надходження. Ступінь надійності джерела. Доступ джерела до інформації. Мотиви надання джерелом інформації (фінансові, ідеологічні). Упередженість джерела. Вплив культурного рівня джерела на інформацію

(негативно чи позитивно). Фахова підготовка джерела.

Критерії оцінки інформації по відношенню до «постачальника» інформації. Репутація «постачальника» («скандальний», «сенсаційний» і т.д.). Чесність «постачальника». Політична, економічна, технічна підготовленість «постачальника». Додаткова інформація про «постачальника».

Співвідношення інформації з попередніми доповідями та аналізами. Додаткові консультації з приводу правильності інформації. Виявлення упереджень. Впевненість джерела у достовірності інформації.

Тема 3. Методи аналізу політики. Оцінка ризиків

Загальнонаукові методи. Збір. Обробка. Інтерпретація. Використання апарату логіки (індукції та дедукції, моделювання та емпіричного збору документального та статичного матеріалу, спостереження). Метод аналогії. Умови використання методу аналогії.

Збір та обробка даних соціологічних досліджень і використання процентного методу.

Ситуативний метод. Врахування перманентних та тимчасових, об'єктивних та суб'єктивних умов. Інституційний метод. Спостереження, опис та аналіз політичних структур, оцінка інститутів.

Дослідження документів. Метод контент-аналізу та івент-аналізу.

Метод Дельфі. Мозковий штурм. Групова дискусія.

Метод мережі зв'язків. Складання матриці асоціацій і схеми мережі зв'язків. Графічне представлення асоціацій між людьми й організаціями. Етапи проведення аналізу з використанням мережі зв'язків.

Історичний метод. Вивчення політичного процесу в його історичному розвитку.

Технології управління політичними ризиками. Повний аналіз ризиків. Оцінка ризиків. Методи оцінки ризиків.

Метод сценаріїв. Метод дерева рішень. Метод імітаційного моделювання.

Тема 4. Політичний прогноз: сутність, принципи, класифікація

Сутність політичного прогнозування. Наукова концепція політичного прогнозування. Поняття «інформаційно-аналітичних» та «інформаційно-прогностичних» технологій. Різні підходи до розуміння призначення інформаційно-аналітичних технологій: утилітарний; науковий. Типологія інформаційно-аналітичних технологій: за методом збору інформації; за способом обробки інформації; за ступенем пристосованості до вирішення різних завдань; за ступенем завершеності технології.

Загальні принципи політичного прогнозування подій в політиці. Абстрагування. Аналіз та синтез. Узагальнення. Ідеалізація. Індукція та дедукція. Моделювання. Екстраполяція. Експертиза. Порівняльні методи.

Принципи політичного прогнозування. Принцип безперервності. Принцип комплексності. Принцип співмірності. Принцип прогнозованості завдань та ресурсів. Принцип наявності зворотного зв'язку. Гносеологічні особливості прогнозованої діяльності.

Альтернативність прогнозу. Наявність декількох сценаріїв розвитку події (оптимістичний сценарій; песимістичний сценарій; найбільш вірогідний сценарій). Класифікація прогнозів. Критерії класифікації.

Межі прогнозування подій в політиці. Класифікація політичних прогнозів за часом (короткострокові, середньострокові, довгострокові). Специфіка прогнозування кадрових переміщень та виборів.

Тема 5. Політичне консультування

Поняття політичного консультування. Сутність та завдання політичного консультування. Історія становлення політичного консультування як професійної діяльності. Завдання політичного консультування.

Основні форми та типи політичного консультування. Рефлекторне та ігрове консультування. Типи політичних консультантів.

Поняття «політичної експертизи». Форми політичної експертизи. Фактори, які впливають на ефективність політичного консультування.

Стадії та способи політичного консультування. Підготовча стадія політичного консультування. Первинна діагностика проблеми. SWOT-аналіз. Технічна підготовка консультування. Початкова стадія консультування: поточна діагностика ситуації. Стадія вироблення рекомендації. Запровадження рекомендацій. Підведення підсумків політичного консультування.

Модуль 2

Тема 6. Суб'єкти та об'єкти аналізу політики. Політичні події та ситуації як об'єкти аналізу

Виконавці аналізу політики. Політичні аналітики та експерти. Класифікація продуцентів аналізу політики. Політичні спікери. Політичні оглядачі. Політичні консультанти. Аналітичні центри та типи їх класифікацій.

Проблемно-тематична верифікація об'єктів політичного аналізу: електоральні ситуації, партійна діяльність, зовнішня політика, соціальна напруженість тощо. Залежність вибору методів аналізу від характеру аналізованих ситуацій.

Аналіз політичної події. Поняття політичної ситуації. Еволюція ситуаційного аналізу. Основні та необхідні риси сучасного ситуаційного аналізу. Основні види аналізу політичної ситуації. Вертикальний тип загального аналізу політичної ситуації. Горизонтальний тип загального аналізу політичної ситуації. Фрагментарний аналіз політичної ситуації. Проблемний і діагностичний ситуаційний аналіз.

Тема 7. Державна політика як об'єкт аналізу

Державна політика: сутність, функції, напрямки. Опис змісту державної політики. Аналіз впливу соціально-економічних і політичних чинників на зміст державної політики. Дослідження ефекту діяльності різних інституційних структур і політичних процесів на державну політику. Оцінка очікуваних і неочікуваних наслідків державної політики для суспільства. Галузі політики як предмет аналізу.

Інструменти державної політики. Основні етапи процесу аналізу державної політики. Технології аналізу державної політики. Концептуальні засади аналізу державної політики. Форми аналізу державної політики. Основні етапи аналізу державної політики. Концептуальні засади аналізу державної політики. Аналіз публічної політики.

Тема 8. Поняття та основні підходи до прийняття політичних рішень

Процес прийняття та реалізації рішень в історії політичної думки. Специфіка ставлення до процесу прийняття політичних рішень в античний період розвитку людства, в період Середньовіччя та Просвітництва. Вудро Вільсон, Френк Дж Гуднау, Макс Вебер, Гарольд Лассуел та ін. Формування наукових підходів та концепцій прийняття політичних рішень впродовж XX – початку XXI століття.

Державно-політичні рішення: сутність та функції. Основні підходи до визначення процесу прийняття рішень. Нормативний, поведінковий підхід до прийняття політичних рішень.

Тема 9. Особливості процесу прийняття політичних рішень

Моделі процесу прийняття рішень. Класичні моделі процесу прийняття рішень. Описовий (дескриптивний) та нормативний (прескриптивний) підходи до проблеми прийняття державно-політичних рішень. Моделі політико-управлінського циклу. Фази політико-управлінського циклу. Етапи процесу прийняття рішень.

Альтернативні моделі «політико-управлінських потоків» Д.Кінгдона і «раундів» Г. Тейсмана. Основні фази політико-управлінського циклу прийняття рішень.

Технологія підготування, прийняття, і реалізації політичного рішення:

- 1) постановка або виявлення соціальної проблеми, що потребує вирішення;
- 2) формулювання можливих альтернатив рішення проблеми;
- 3) обговорення, або порівняльний аналіз, наявних альтернативних рішення;
- 4) ухвалення рішення, тобто вибір оптимальної альтернативи в якості плану дій;
- 5) впровадження рішення та аналіз результатів його реалізації.

Тема 10. Специфіка прийняття управлінських рішень. Зовнішньополітичні рішення

Особливості прийняття рішень в сфері державної політики. Управлінські рішення. Принципи покращення механізму розробки та ухвалення рішень у сфері політики.

1. Точне і правильне визначення проблеми, її суть, причини і чинники, які викликали її появу.

2. Аналіз необхідності державних рішень, тобто якою мірою вони необхідні і відповідають природі проблеми, можливі вигоди і витрати, існування альтернативних варіантів вирішення проблеми; розробка стратегії і методів планування.

3. Вибір оптимальних засобів, інструментів і пріоритетів дій державних органів влади, що припускає порівняння різних форм дій органів державної влади на основі аналізу вигод і витрат, механізму розподілу завдань і повноважень, адміністративних вимог і ефективності інструментів.

4. Розробка правової основи для державної політики і рішень, тобто розвиток законодавства, визначення статусу і відповідальності всіх учасників, розподіл їх повноважень і функцій.

5. Визначення рівня і чисельності органів державної влади, відповідальних за реалізацію державної політики, механізм узгодження їх дій.

6. Забезпечення прозорості розподілу державних ресурсів для суспільства, включаючи витрати і вигоди для різних соціальних груп населення, ясність і доступність інформації про цілі, завдання і дії державних органів влади за рішенням проблеми, можливість викласти свою позицію з даного питання для окремих громадян або громадських організацій.

7. Розвиток системи координації і консультування між державними структурами і органами, а також наявність механізмів досягнення згоди і єдності по питаннях державної політики між різними політичними силами і соціальними групами, механізм вирішення конфліктів.

8. Вивчення співвідношення результатів і витрат і їх оцінка за кожним альтернативним проектом або рішенням, включаючи оцінку наслідків.

Елементи процесу прийняття та реалізації рішення. Чинники, що впливають на прийняття рішення. Моделі ухвалення політичних рішень.

Специфіка прийняття урядових рішень. Адміністративні рішення. Типова модель ухвалення адміністративних рішень. Механізми підготовки, прийняття та реалізації політичних рішень провідних країн світу.

Школи та напрямки у сфері проблематики прийняття зовнішньополітичних рішень. Моделі та методики прийняття рішень у зовнішній політиці. Міжнародні недержавні організації та експертно-аналітичні структури у прийнятті зовнішньополітичних рішень.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Модуль 1						
Тема 1. Етапи становлення аналізу політики як політико-управлінської дисципліни та професійної діяльності. Аналіз політики та політична аналітика	12	2				10
Тема 2. Політична інформація та її джерела. Критерії оцінки інформації	12	2				10
Тема 3. Методи аналізу політики. Оцінка ризиків	12					12
Тема 4. Політичний прогноз: сутність, принципи, класифікація	12					12
Тема 5. Політичне консультування	12					12
Тема 6. Суб'єкти та об'єкти аналізу політики. Політичні події та ситуації як об'єкти аналізу	12	2				10
Тема 7. Державна політика як об'єкт аналізу	12					12
Тема 8. Поняття та основні підходи до прийняття політичних рішень	10					10
Тема 9. Особливості процесу прийняття політичних рішень	12	2				10
Тема 10. Специфіка прийняття управлінських рішень. Зовнішньополітичні рішення	12					12
Модульна контрольна робота	2	2				
Разом за модуль	120	10				110
Разом за семестр	120	10				110

6.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Етапи становлення аналізу політики як політико-управлінської дисципліни та професійної діяльності. Аналіз політики та політична аналітика		10
2	Політична інформація та її джерела. Критерії оцінки інформації		10
3	Методи аналізу політики. Оцінка ризиків		12
4	Політичний прогноз: сутність, принципи, класифікація		12
5	Політичне консультування		12
6	Суб'єкти та об'єкти аналізу політики. Політичні події та ситуації як об'єкти аналізу		10
7	Державна політика як об'єкт аналізу		12

8	Поняття та основні підходи до прийняття політичних рішень		10
9	Особливості процесу прийняття політичних рішень		10
10	Специфіка прийняття управлінських рішень. Зовнішньополітичні рішення		12
	Разом		110

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

В умовах використання формату онлайн-навчання (дистанційного навчання) із застосуванням мережі Google Meet названі засоби, методи та форми визначаються за домовленістю зі здобувачами і в залежності від зручного виду взаємодії, застосовуються з допомогою існуючих функцій групових чатів та відеоконференцій.

Для ефективного засвоєння тематики є можливість демонстрації необхідних матеріалів на робочому столі комп'ютерного технічного засобу під час занять і семінарів. Зокрема, у разі потреби, під час онлайн-заняття можна надати доступ до свого екрану, щоб показати презентації або іншу тематичну інформацію на робочому столі.

Планування лекційних і семінарських занять, модульних контрольних робіт, звітування за індивідуальну та іншу передбачену програмою роботу зі студентами, а також підсумкова перевірка знань у формі іспиту (заліку) здійснюється заздалегідь за допомогою прив'язки до Google-календаря. Синхронізація запланованих заходів виконується автоматично на всіх зручних для їх проведення пристроях.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Веймер Д.Л., Вайнінг Е.Р. Аналіз політики: концепція і практика. К.: «Основи», 2000. 654 с.
2. Вступ до політичної аналітики: Навч. посіб. / Авт. кол.: С.О. Телешун, О.Р. Титаренко, І.В. Рейтерович, С.І. Вировий; За заг. ред. С.О. Телешуна. К.: Вид-во НАДУ, 2006. 220 с.
3. Державна політика: аналіз та механізми впровадження: конспект лекцій / Укладачі: В. П. Садковий, С. М. Домбровська, І. М. Лопатченко, А. В. Антонов. Х.: НУЦЗУ, 2019. 65 с.
4. Ключник Р.М. Політичний аналіз. Політична кризологія [Текст]: навч. посіб. Дніпро: Ун-т ім. А. Нобеля, 2019. 84 с.
5. Кньопфель, К. Ларю, Ф. Варон, Н. Малишева. Аналіз та пілотаж публічної політики. (Переклад з французької). К.: Алерта, 2010. 424 с.
6. Новакова О.В., Пашина Н.П. Аналіз державної політики: навчальний посібник. Вид. 2-е, перероб. і доп. Маріуполь: Вид-во Маріупольського державного університету, 2017. 304 с.
7. Основні підходи до аналізу та оцінювання державної політики: наук. розробка / Е. А. Афонін, В. В. Голубь, Л. В. Гонюкова та ін. ; за заг. ред. В. В. Тертички, Г. Л. Рябцева. К.: Псіхея, 2016. 48 с.

Допоміжна література

8. Варенко В.М. Інформаційно-аналітична діяльність: Навч. Посіб. К.: Університет «Україна», 2014. 417 с.
9. Воляннюк О.Я. Аналіз політики у ретроспективі та перспективі розвитку громадянських якостей. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2019. Випуск 25. С. 82-90.
10. Вонсович С. Г. Політичний аналіз і прогноз. Кам'янець-Подільський: Видавець ПП. Зволейко Д. Г., 2010. 120 с.
11. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Загальна теорія політики: Навчальний посібник. К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. 226 с.

12. Громадська Н.А. Політичний аналіз як невід’ємна складова політичної журналістики. *Наукові праці. Політологія*. 2016. Випуск 261. С. 34-38. Том 273.
13. Державна політика: підруч. / редкол.: Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. К.: НАДУ, 2014. 448 с.
14. Керівні принципи щодо громадської участі у процесі прийняття політичних рішень. 2017. URL: <https://rm.coe.int/guidelines-on-civil-participation-in-political-decision-making/168076e135>
15. Кілієвич О. І. Економічний аналіз державної політики: навч. посіб. К.: НАДУ, 2012. 96 с.
16. Кілієвич О. І. Розвиток аналітичних умінь державних службовців в процесі підготовки аналітичних документів з аналізу політики. *Європейські принципи і стандарти підготовки публічних управлінців: орієнтири для України : матеріали щоріч. наук.-практ. конф. за міжнар. участю (Київ, 5-6 40 лис. 2015 р.)* / [за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, М. М. Білінської, В. М. Сороко, Л. А. Гаєвської]. К.: НАДУ, 2015. С. 154-156
17. Кравчук І. В. Оцінювання державної політики в Україні: монографія. К.: К.І.С., 2013. 272 с.
18. Лашко А.О. Дискурсивний аналіз як метод аналізу державної політики. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. № 22. С. 159-162.
19. Лисенко Ю.В. Теоретичні основи політичного прогнозування. *Нова парадигма*. 2015. Випуск 126. С. 150-159.
20. Лисий А.О. Загальнотеоретичні підстави прийняття політичних рішень. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2020. Вип. 1(14). С. 12-19.
21. Морра І. Л. Дж. Шлях до результатів: планування і оцінювання ефективних стратегій розвитку / Імас Л. Дж. Морра, Р. К. Ріст. К.: Аванпост-Прим, 2015. 580 с.
22. Новакова О.В., Пашина Н.П. Аналіз державної політики. Луганська: Вид-во СЛУ ім. В. Даля, 2013. 216 с.
23. Орел М. Технології й особливості розробки та імплементації управлінських рішень з питань забезпечення політичної безпеки. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2019. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/3_2019/26.pdf
24. Пал Л. Аналіз державної політики. К.: «Основи», 1999. 419 с.
25. Парсонс В. Публічна політика: Вступ до теорії й практики аналізу політики. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. 520 с.
26. Петренко І. Експертно-аналітичне забезпечення державної політики в Україні: стан і перспективи розвитку. *Віче*. 2011. № 12. С. 12-16. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/viche_2011_12_6
27. Петренко І. І. Основні види аналізу державної політики. *Вісник КНУ ім. Тараса Шевченка. Філософія. Політологія*. 2014. № 4 (118). С. 40–43.
28. Рубанов В. Політичний аналіз як базовий інструмент системного дослідження політики. *Політичний менеджмент*. 2012. №4-5. С. 23-33.
29. Рубанов В. Політична аналітика в Україні: стан та перспективи дослідження. *Політичний менеджмент*. 2012. №3. С. 11-22.
30. Рубанов В. Про співвідношення предметних меж політичного аналізу і аналізу політики як політико-управлінських наукових дисциплін. *Політичний менеджмент*. №1-2. 2012. С. 28-34.
31. Рубанов, В. В. Теорія та методологія політичної аналітики: монографія. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2012. 234 с.
32. Рябцев Г. Л. Основи стратегічного планування: навч. посіб. для слухачів заочнодистанційної форми навчання. К.: НТЦ «Псіхея», 2015. 72 с.
33. Сергієнко Т. Особливості та технології прийняття і впровадження політичних рішень в умовах сьогодення. *Гуманітарний вісник ЗДІА*. 2017. Випуск 69. С. 189-194.
34. Ситник С. Політична прохідність політико-управлінських рішень. *Державне управління: удосконалення та розвиток* 2011. № 4. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=271>

35. Стоун Д. Парадокс політики. Мистецтво ухвалення політичних рішень. К.: «Альтернативи», 2000. 304 с.
36. Телешун С. Політична аналітика, прогнозування та політичні консультації. К.: Благодійний фонд «Співдружність», 2001. 111 с.
37. Теорія і практика політичного аналізу: навч. посіб. / За заг. ред. О.Валевського, В. Ребкала. К.: Міленіум, 2003. 228 с.
38. Український соціум: соціально-політичний аналіз сучасності та прогноз майбутнього: зб. матеріалів XXIII Всеукр. наук. конф. викладачів, молодих науковців і студентів (м. Харків, 30 листоп. 2021 р.) / М-во освіти і науки України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого; Харків. асоц. політологів. Харків: Право, 2021. 196 с.
39. Чабанна М. Застосування моделі політико-управлінського циклу до дослідження процесу прийняття політичних рішень. *Наукові записки. ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України*. Вип. 49. С. 355-364.
40. Чабанна М. Основні підходи до аналізу прийняття політичних рішень у західній політичній науці. *Наукові записки. Том 95. Політичні науки*. 2009. С. 42-46.
41. Янг Е., Куїнн Л. Як написати дієвий аналітичний документ у галузі державної політики : Практичний посібник для радників з державної політики у Центральній і Східній Європі / Пер. з англ.. С.Соколик. Наук. ред.. пер. О.Кілієвич. К.: «К.І.С.», 2003. 130 с.
42. Kraft Michael E., Furlon Scott R. Public Policy: Politics, Analysis, and Alternatives, CQ Press; 7th edition. 2020. 544 с.
43. Rubanov V.V. Political expert as a self-sufficient party of political analytics. *European science review*. July-August, 2014. № 7-8. Pp. 81-88.
44. Smith Kevin B., Larimer C. The Public Policy Theory Primer. 3rd Edition. New York: Routledge, 2017. 288 p.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Браун П. Портрет ідеального аналітика політики. URL: http://www.icps.com.ua/docs/other/policy_analyst_ukr.pdf
2. Діхтяр Т. Аналіз політики: можливості впровадження в Україні. URL: http://www.icps.com.ua/docs/other/policy_analysis_ukraine_ukr.doc
3. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф.Кураса НАН України. URL: <http://www.ipiend.gov.ua>
4. Інтернет-проект «Мережа аналітичних центрів України». URL : www.intellect.org.ua
5. Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. URL: <http://www.niss.gov.ua>
6. Пал Л. 10 порад для успішного аналізу політики. URL: <http://www.pseudology.org/chtivo/AnalizPolitiki.htm>
7. Питання діяльності груп аналізу політики у центральних органах виконавчої влади. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 2 березня 2010 р. № 334-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/243305243>
8. Пал Л. Світові тенденції у державному управлінні. URL: http://www.icps.com.ua/docs/other/inter_gover_trends_ukr.ppt
9. Українські аналітичні центри. URL: <https://thinktwiceua.org/uk/think-tanks/ukraine/>